

"Bu içerik, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından öğrencilerin yazılı öncesi çalışmalarını amacıyla hazırlanmıştır. Örnek soru niteliği taşımamaktadır. Hazırlanan sorular, yayımlanan senaryoların tamamındaki öğrenme çıktılarına kapsamaktadır."

1. Bir sabah Defne, ailesiyle birlikte pikniğe gitmek için yola çıktı. Yolda ilerlerken istedikleri yerde durup çevreyi gezdiler, fotoğraflar çektiler. Bu yolculuk Defne'ye, insanların istedikleri yere özgürce gidebilmesinin ne kadar değerli olduğunu düşündürdü. Piknik alanına vardıklarında annesi, sepetten hazırladığı yiyecekleri çıkarttı. Taze meyve, sebze ve ekmekle dolu sepetin etrafında toplandılar. Hep birlikte yemeklerini paylaştılar ve sofrada herkesin karnı doydular. Yemekten sonra Defne, oyun oynamak için arkadaşlarının yanına gitti. Sohbet ederken herkes kendi düşüncelerini özgürce söyledi. Defne, fikirlerini rahatça paylaşabilmenin mutluluk verici olduğunu hissetti. Bu sırada parktaki sağlık görevlileri, ihtiyaç duyanlara ücretsiz sağlık hizmeti veriyordu. Onlara bakan Defne, sağlık hizmetine ulaşılabilmenin de insanlar için ne kadar önemli olduğunu gördü. Akşam eve dönerken Defne, yarınki okul ödevlerini düşündü. Okula gidebilmenin, yeni şeyler öğrenebilmenin ve kendini geliştirebilmenin ayrıcalığını hissetti. Kitaplar ve öğretmenler sayesinde bilgiye ulaşabilmesi, düşünme yeteneğini geliştirebilmesi onun için çok değerliydi.

Metinde hangi temel insan haklarından bahsedilmiştir? Yazınız.

2. Bireylerin ve toplumun eğitim, sağlık, temizlik, güvenlik, ulaşım, barınma gibi birtakım ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu ihtiyaçların bir kısmını muhtarlık, belediye, kaymakamlık gibi kurumlar karşılamakla yükümlüdür.

Buna göre yaşadığımız yerde aşağıdaki ihtiyaçları karşılayacak kurumların isimlerini karşılına yazınız.

	Karşılaşacağımız Sorun	Başvuru Yapacağımız Kurum
1	Mahalledeki parkta oturma banklarının kırık, çocuk oyun alanlarının paslanmış olması ve güvenli olmaması	
2	Yerel seçimlerde seçmen bilgi kâğıdının dağıtılması	
3	İlçede hırsızlık ve asayiş olaylarıyla karşılaşılması	
4	Adres değişikliği durumunun bildirilmesi	
5	Yoğun yağış sonrasında sokak ve caddelerde aşırı su birikintilerinin oluşması	
6	Okulda ihtiyaç duyulan spor salonunun yapılması için istekte bulunma	

3. Doğal kaynaklar yenilenebilir ve yenilenemez olmak üzere iki gruba ayrılır.

- Yenilenemez kaynaklar, kullanıldıkça tükenen ve yeniden oluşması çok uzun zaman alan enerji kaynaklarıdır.
- Yenilenebilir kaynaklar ise, kullanıldıkça tükenmeyen ya da kendini kısa sürede yenileyebilen enerji kaynaklarıdır.

Aşağıda verilen soruları bu bilgilere göre cevaplayınız.

a) Yenilenebilir doğal kaynaklara 2 tane örnek veriniz.

b) Yenilenemez doğal kaynaklara 2 tane örnek veriniz.

4. Tabloda kullanım alanları verilen doğal kaynakların karşılıklarına isimlerini yazınız.

Kullanım Alanları		Doğal Kaynak
1	Eskiden olduğu gibi günümüzde de çanak çömlek yapımında kullanılan ayrıca tarım, seramik, fayans, cam, kiremit, tuğla ve çimento üretiminde kullanılan doğal kaynağımızdır.	
2	Geçmişte genellikle içme, temizlik, tarım amaçlı kullanılıyorken günümüzde hidroelektrik santralleri ile elektrik enerjisi üretiminde yararlanılmaktadır. Ayrıca turizm, balıkçılık, ulaşım ve sanayi gibi ekonomik faaliyetlerde de önemli bir kaynaktır.	
3	Geçmişte konut, gemi, ev eşyası yapımı ve ısınma gibi alanlarda, günümüzde kâğıt üretimi, mobilya, ilaç, kozmetik gibi alanlarda kullanılan doğal kaynağımızdır.	
4	Sanayi faaliyetlerinde kullanılan doğal bir kaynaktır. Demir çelik, boya, otomotiv gibi sanayi alanlarında ve elektrik, elektronik araçların üretiminde ham madde olarak kullanılır.	

5. Aşağıda verilen cümlelerin karşılıklarına istek ya da ihtiyaç olduklarını yazınız.

	Cümleler	İstek- İhtiyaç
1	Soğuk havalarda hastalanmamak için evimizi sıcak tutmak	
2	Hastalık durumunda iyileşebilmek için hastanelerden yararlanmak	
3	Evdeki televizyonu daha büyük ekranlı bir modelle değiştirmek	
4	Mevsim şartlarına uygun olarak giyinmek	
5	Oturma odası için modaya uygun, kadife bir kanepenin alınması	
6	Yeni çıkan ve herkesin oynadığı o video oyun konsoluna sahip olmak	
7	Evin arka bahçesine küçük, özel bir yüzme havuzu yaptırmak	
8	Dinlenmek ve zihinsel sağlığı korumak için yeterli şekilde uyumak	
9	Yeni çıkan, akıllı telefona sahip olmak	
10	Vücudumuzun sağlıklı çalışabilmesi için günde en az iki litre su içmek	

6. Birincil ekonomik faaliyet; doğrudan doğal ortama bağlı olarak sürdürülen, ham madde elde edilmesini sağlayan faaliyetlerdir.

İkincil ekonomik faaliyet; ham maddelerin işlenip kullanılabilir hâle getirildiği faaliyetlerdir.

Üçüncül ekonomik faaliyet; hizmete yönelik yapılan ekonomik faaliyetler ile ilişkilidir.

Dördüncül ekonomik faaliyet; teknolojinin gelişimi ile bilginin toplanması, işlenmesi ve yayılması amacıyla yapılan çalışmalardır.

Beşincil ekonomik faaliyet; karar verme, yönetim ve kontrol etme faaliyetleri bu alanda yer almaktadır.

Ekonomik faaliyetlerin tanımlarından yararlanarak verilen meslekleri ilgili olduğu ekonomik faaliyet alanlarına yazınız.

Fabrika İşçisi	Milletvekili	Doktor	Balıkçı	Çiftçi
Belediye Başkanı	Grafik Tasarımcısı	Duvar Ustası	Reklam Uzmanı	Hâkim

Ekonomik Faaliyetler	Meslekler	
Birincil Ekonomik Faaliyetler		
İkincil Ekonomik Faaliyetler		
Üçüncül Ekonomik Faaliyetler		
Dördüncül Ekonomik Faaliyetler		
Beşincil Ekonomik Faaliyetler		

ÖĞRENME ÇIKTISI	SORU NO
SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme	1
SB.5.4.4. Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme	2
SB.5.5.1. Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme	3
SB.5.5.1. Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme	4
SB.5.5.2. İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme	5
SB.5.5.3. Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri özetleyebilme	6

ÇÖZÜMLER

1. Metinde hangi temel insan haklarından bahsedilmiştir? Yazınız.

- Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü
- Eğitim ve Öğrenim Hakkı
- Sağlık Hakkı
- Düşünce ve Kanaat Özgürlüğü
- Beslenme Hakkı

2. Buna göre ilçemizde karşılaşıcağımız aşağıdaki sorunlarda hangi kuruma başvuruda bulunmamız gerekir?

Başvuru Yapacağımız Kurum	
1	BELEDİYE
2	MUHTARLIK
3	KAYMAKAMLIK
4	MUHTARLIK
5	BELEDİYE
6	KAYMAKAMLIK

3.

a) Yenilenebilir Enerji Kaynakları	b) Yenilenemez Enerji Kaynakları
<ul style="list-style-type: none"> • Güneş enerjisi • Rüzgâr enerjisi • Hidroelektrik enerji • Jeotermal enerji 	<ul style="list-style-type: none"> • Taş kömürü • Linyit • Doğal gaz • Nükleer enerji • Petrol

4. Tabloda kullanım alanları verilen doğal kaynakların karşılıklarına isimlerini yazınız.

Doğal Kaynak	
1	Toprak
2	Su
3	Orman
4	Maden

5. Aşağıda verilen cümlelerin karşılıklarına istek ya da ihtiyaç olduklarını yazınız.

1	İhtiyaç
2	İhtiyaç
3	İstek
4	İhtiyaç
5	İstek
6	İstek
7	İhtiyaç
8	İhtiyaç
9	İstek
10	İhtiyaç

6. Ekonomik faaliyetlerin tanımlarından yararlanarak verilen meslekleri ilgili olduğu ekonomik faaliyet alanlarına yazınız.

Ekonomik Faaliyetler	Meslekler	
Birincil Ekonomik Faaliyetler	Tarım	Balıkçı
İkincil Ekonomik Faaliyetler	Fabrika işçisi	Duvar ustası
Üçüncül Ekonomik Faaliyetler	Hâkim	Doktor
Dördüncül Ekonomik Faaliyetler	Reklam uzmanı	Grafik tasarımcısı
Beşincil Ekonomik Faaliyetler	Belediye başkanı	Milletvekili